

Účelové zariadenie obce

V rámci štátnej úlohy sa v apríli 2009 začalo s výstavbou účelového zariadenia obce na pozemku parc. č. C-KN 1053. Je to pozemok nachádzajúci sa napravo od lesnej cesty vedúcej do Starej doliny, ktorý je vo vlastníctve obce. Investorm stavby je obec.

Dušan Lesák pri murovaní stien suterénu

Zalievanie stropu suterénu betónom

Betónovanie základov

Montáž prefabrikátov na strope suterénu

Previedol sa výkop suterénu, betonáž základov a železo - betonovej dosky, vodorovná izolácia, vymurovanie obvodových a nosných stien suterénu z betónových tvárnic H40 H30 a ich zalievanie betónom až po vyrovnávajúci veniec. Následne boli uložené stropné prefabrikáty a ich zaliate betónom. Po fáze dozrievania betónu bola prevedená zvislá izolácia celého suterénu, potom bočný zásyp. V auguste 2009 bude prevedená montáž prízemia z drevených tepelno-izolačných panelov, zhotovenie krovu a jeho prekrytie.

Rekonštrukcia a modernizácia miestneho rozhlasu

Firma UNIMONT Slovakia, s.r.o., L. Mikuláš na základe zmluvy o dielo previedla v máji 2009 demontáž starého a montáž nového obecného rozhlasu vrátane rozvodov a ústredne v celej našej obci o celkovom náklade 10 791,38 € / 325 101,- Sk, na ktorú bola poskytnutá dotácia z MF SR vo výške 290 000,- Sk, zvyšok bola spoluúčasť obce. Predmetnou rekonštrukciou sa zvýšil aj počet ampliónov, čím sa zvýšila úroveň a kvalita informácií pre občanov.

Vysprávky po kanalizácii a miestnych komunikáciách

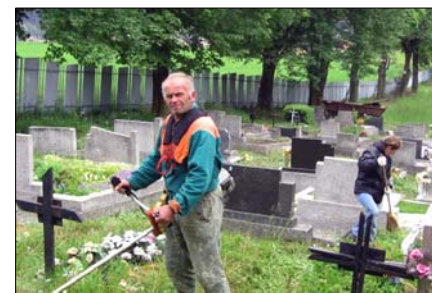
Dodávateľ stavebných prác kanalizácie SIPS, spol. s r.o. Liptovský Hrádok zrealizoval vysprávky živíčovými asfaltovými zmesami AB po trase kanalizácie vetvy A v starej dedine. Taktiež boli prevedené vysprávky po miestnych komunikáciách a verejných priestranstvách v obci, aby sme tieto pred letnou turistickou sezónou mali upravené.

Aktivačná činnosť

V rámci aktivačnej činnosti prevádzali nezamestnaní z našej obce (v počte 4 osôb) pílenie, štiepanie a ukladanie dreva do objektu MŠ, stavebnú činnosť pri výstavbe účelového zariadenia obce a kosenie trávnych porastov na verejných priestranstvách v obci a na cintoríne. V apríli sa pri vyhrabávaní lístia a čistení cintorína v hojnom počte zúčastnili členky Miestnej organizácie Slovenského Červeného kríža (MO SČK).

Rekonštrukcia miestneho rozhlasu

Vladimír Poliak pri vyžňaní cintorína

Vysprávka cesty po kanalizácii

Členky MO SČK pri čistení cintorína

Separovanie odpadov

Obraciame sa na všetkých obyvateľov našej obce, aby k separovaniu odpadu pristupovali dôsledne. Do kontajnerov na plasty, označených žltou farbou treba vhadzovať plastové fľaše, tetrapaky z džúsov a mlieka, plechovky z piva a pod. Tieto je potrebné riadne stlačiť a zdemolovať tak, aby mali čo najmenší objem a tým sa kontajner rýchlo nezaplnil. Do kontajnerov na sklo, označených zelenou farbou, treba vhadzovať len sklo biele a farebné bez zátk a vrchnákov.

Dôrazne upozorňujeme, aby sa do kuka nádob nevhadzovala tráva z kosenia, burina zo záhrad a listie! Občania, ktorí nemajú vytvorené kompostovisko, môžu tento odpad nechať na okraji chodníka alebo záhrady a obec vždy koncom týždňa jeho zabezpečí odvoz. Dôsledným separovaním odpadu a následnou recykláciou sa zmenší množstvo komunálneho odpadu, čím budeme spolu šetriť finančné prostriedky, ako aj životné prostredie v našej obci, ale aj klimatické podmienky na našej Zemi a vzácne prírodné zdroje.

Príprava projektov

Ministerstvo školstva SR nám v mesiaci jún schválilo žiadosť o poskytnutie dotácie v rámci programu „Elektronizácia a revitalizácia materských škôl 2009“ vo výške 2 900,- € so spoluúčasťou obce 5% na vybavenie učebne IKT materskej školy, zakúpenie PC vybavenia, notebook, tlačiareň, výukový softvér pre deti predškolského veku, dataprojektor s plátnom, PC stolík, stolík pod tlačiareň, detské stoličky k PC. Cieľom projektu je modernizácia a skvalitnenie predprimárnej výchovy a vzdelávania detí.

Príprava projektu v rámci výzvy ROP-4.1a

V nadväznosti na vyhlásenie výzvy o NFP začala obec pripravovať projektovú dokumentáciu na „Revitalizácia centra námestia obce Kráľova Lehota“, ktorá bude pozostávať z objektov miestnych komunikácií, chodníkov, kanalizácie, spevnenej plochy a autobusovej zastávky a rieši rekonštrukciu a obnovu v úseku od rod. domu p. Ďuricu č. 48 po obecny úrad, ďalej od križovatky pri obchode COOP Jednota, popred materskú školu za kostol. Jestvujúce cestné panely, ktoré slúžia ako chodníky budú odstránené, vybudovaná bude nová dažďová kanalizácia z betónových rúr od objektu MŠ až po starú krčmu a následne osadené obrubníky a chodníky vrátane úprav. Bude upravená a spevnená celá plocha pred pomníkom padlých hrdinov a postavená nová autobusová zastávka vrátane spevnených plôch.

Súčasťou prípravy projektu bolo aj majetkoprávne vysporiadanie pozemkov a ich založenie na LV, konkrétne parc. č. 152/1 (cesta hore Hutami), parc. č. 181 (starý familiárny dom), parc. č. 206/7 (plocha pri pomníku). Boli zabezpečené podklady potrebné pre vydanie stavebného rozhodnutia a pripravujú sa ďalšie doklady povinných príloh k žiadosti o nenávratné finančné prostriedky zo štrukturálnych fondov.

Obec Kráľova Lehota má potvrdenú registráciu predloženia žiadosti projektu so všetkými prílohami na deň 26.08.2009 na VÚC Žilina.

Oznam

Na základe vyššie uvedeného a v prípade schválenia projektu o NFP, ktorý bude realizovaný v roku 2010, žiadame všetkých obyvateľov dotknutej časti obce, ktorý ešte nie sú napojení na verejnú splaškovú kanalizáciu, aby si prišli prevziať žiadosti na kanalizačné prípojky a tieto realizovali v roku 2009, resp. v jarých mesiacoch roku 2010. Tento oznam sa týka aj ostatných našich obyvateľov, ktorí ešte nie sú napojení na verejnú splaškovú kanalizáciu.

Text a foto: Vladimír Kaprini, starosta obce

Zo zasadnutia Obecného zastupiteľstva**U z n e s e n i e číslo 3/2009**

zo zasadnutia Obecného zastupiteľstva v Kráľovej Lehote, konaného dňa 12.05.2009

Obecné zastupiteľstvo v Kráľovej Lehote

- A. k o n š t a t u j e,** že
uznesenie čís. 2/2009 z Obecného zastupiteľstva konaného dňa 16.03.2009 sa plní priebežne
- B. s c h v a ľ u j e**
1. zápis do obecnej kroniky za rok 2008
 2. vývoz TKO – smetí z obce raz za dva týždne v termíne od 20.05.2009 do 30.09.2009

a dofinancovanie chýbajúcich finančných prostriedkov z rozpočtu obce v roku 2009 na opravy a iné nevyhnutné náklady DP opri OcÚ v Kráľovej Lehote

3. správu o hospodárení Obecného úradu v Kráľovej Lehote za I. štvrťrok 2009
4. poistenie pomníkov na cintoríne v Kráľovej Lehote proti poškodeniu alebo zničeniu živelnou udalosťou – počet hrobov do 300 ročné poistenie vo výške 199,16 €/6.000,- Sk

C. v o l í

Pavla Lehotského, trvale bytom Kráľova Lehota 31, do funkcie hlavný kontrolór obce Kráľova Lehota so skráteným úväzkom 0,15 na obdobie 6 rokov od 01.06.2009

D. s ú h l a s í

so zastupovaním matrikárky počas jej neprítomnosti (nemoc, dovolenka) matrikárkou Mesta Liptovský Hrádok, Matričného úradu Liptovský Hrádok, Zdenou Kapriniovou, nar. 29.01.1956, trvale bytom Liptovský Hrádok, J. D. Matejovie 545/15 a zástupkyňou matrikárky Mesta Liptovský Hrádok Máriou Lichardusovou, nar. 11.05.1957, trvale bytom Liptovský Hrádok, ul. M. Rázusa 590/44

E. b e r i e n a v e d o m i e

postup prác a úhradu finančných prostriedkov do podzemného podlažia účelového zariadenia zo strany obce

Overovatelia: Ing. Jozef Cerovský
Jozef Lesák

Starosta obce: Vladimír Kaprini

Zo života obce**Medzinárodný deň detí (MDD)**

Súťaž v kresbe na asfalt

*Jarné derby zápasu
FK K. Lehota – TJ Hybe*

V sobotu 30. mája 2009 Obec Kráľova Lehota, komisia pre kultúru, školstvo, šport a cestovný ruch pripravila pre deti pri príležitosti MDD športové hry, ktoré sa konali na parkovisku pri Pohostinstve COOP Jednota. Hry boli pripravené pre deti rôznej vekovej kategórie, v ktorých si mohli deti vyskúšať svoje schopnosti. Pre každú športovú súťaž bolo pripravené množstvo hodnotných cien a všetky deti boli za svoje výkony odmenené. Pripravené boli aj obľúbené rodinné súťaže, do ktorých sa už tradične prihlásilo množstvo rodín. Vo večerných hodinách sa deti mohli zabaviť na diskotéke, nepokazil ju ani mierny dážď, ktorý sa spustil v neskorých nočných hodinách.

80. výročie založenia futbalu v obci

V popoludňajších hodinách 15. augusta 2009 (v sobotu) sa pripravuje na tunajšom futbalovom ihrisku oslava pri

príležitosti 80. výročia založenia futbalu v našej obci. Priateľské zápasy odohrajú naši mladí žiaci s rovesníkmi z Východnej, po nich nastúpia proti sebe starí páni a vyvrcholením osláv bude zápas mužov Futbalového klubu (FK) Kráľova Lehota. Pre fanúšikov a návštevníkov futbalu bude pripravené občerstvenie a guláš. Všetkých vás srdečne pozývame a veríme, že prežijete pekný športový deň. Vo večerných hodinách bude v priestore futbalového ihriska a penziónu Larion diskotéka. Takáto atmosféra bola na jarnom derby zápase s mužstvom TJ Hybe.

Text a foto: V. Kaprini

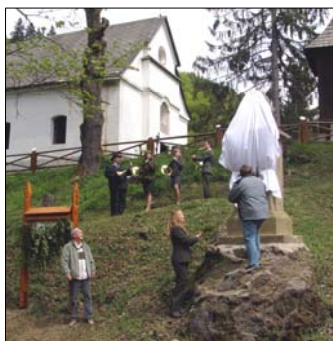
Múzeum Považskej lesnej železnice (PLŽ) na Čiernom Váhu

Vo štvrtok 14. mája 2009 pribudli do zoznamu Významné lesnícke miesta Slovenska ďalšie objekty. Zásahu na tom má Ing. Ján Mičovský, CSc. z Generálneho riaditeľstva Lesov SR v Banskej Bystrici. Za prítomnosti predstaviteľov mesta, Lesov SR a pozvaných hostí bola do tohto zoznamu zaradená ulica aj Pod Lipami v Liptovskom Hrádku. Na slávnosti odhalili informačnú tabuľu, na ktorej sa nákresem a fotografiami podieľal František Bizub. Prítomní prešli lipovú aleju z r. 1777 a o tam nachádzajúcich sa historických pamiatkach si vypočuli výklad riaditeľa Okresného archívu v Liptovskom Mikuláši PhDr. Petra Víteka.

Účastníci podujatia sa potom presunuli do osady Čierny Váh. Tam ich po odbití unikátnych hodín na lesníckom cintoríne oboznámil PhDr. Peter Vítek s históriou lesníckej osady a reštaurátor Tibor Kováč hovoril o spôsobe reštaurovania pamätného stĺpa z r. 1804, postaveného na počesť poľovačky palatína Jozefa. Zreštaurovaný stĺp odhalil PhDr. Peter Vítek, informačný panel pri ňom František Bizub. Na úvod otvorenia expozície múzea PLŽ v budove

Príhovor primátora Mgr. Branislava Trégera, PhD. v lipovej aleji v Liptovskom Hrádku

PhDr. Peter Vítek pri odhaľovaní čiernovážskeho palatínskeho stĺpa

Ing. Ján Mičovský, CSc. a Ing. Ľudovít Pitoňák v čase zriaďovania múzea PLŽ na Čiernom Váhu

Mário Brnický pri otvorení múzea PLŽ na Čiernom Váhu

Ulica Pod lipami Pod lipami street

Urbanistický celok predstavujúci jadro lesníckeho mestčeka v klasicistickom slohu. Tvoria ho budovy z pruhu 18. a 19. stor., ktoré sú zaujímavým svedectvom lesníckej histórie Slovenska. Trojradová lipová aleja bola vysadená v r. 1777. Kulturná pamiatka.

Do vašej pozornosti dávame tieto objekty:

- 1. Stanica Považskej lesnej železnice.** Pozostávala z dopravnej kancelárie, čakárne a skladišťa tovaru. Železnica viedla údoliami Čierneho Váhu a Malúžan. V r. 1916 – 1972 slúžila na prepravu dreva a mala dĺžku 107 km. Na trati Liptovský Hrádok – Liptovská Teplička bola prevádzkovaná aj osobná doprava.
- 2. Kasíno.** Prízemná klasicistická budova postavená v pol. 18. stor. Služila ako významný hostinec hrádčického panstva (Deverčulo Hrádek) a lesníkov. Pravepodobne je najstarou stavbou tejto ulice.
- 3. Kamenný kríž.** Je z r. 1807. Na jeho mieste stála kaplnka sv. Trojice. Pod krížom sa nachádza krypta významných úradníkov panstva, ktorých tu pochovávali v r. 1777 – 1800.
- 4. Riaditeľstvo štátnych lesov.** Budova postavená v klasicistickom štýle r. 1773 a koncom 19. stor. prestavaná v 19. storočí sídlo prefektúry. Do r. 1919 stála pred ňou socha cisára Františka Jozefa I. od Aloja Štrébla.
- 5. Rímsko – katolícky kostol Navštívenia Panny Márie.** Postavil ho hrádčoký lesný komorský úrad v klasicistickom štýle v r. 1790. Z tohto obdobia pochádzajú aj nástenné maľby a hlavný oltár, organ je z r. 1799. Vo veži kostola sú žlté zvony, dva z r. 1790 a dva z r. 1804. Kulturná pamiatka.
- 6. Lesnícka škola.** Postavená v r. 1800 ako Kráľovská komorská škola a hlavná národná škola, prvá tohto druhu v Uhorsku. Od r. 1806 v rámci nej otvoril aj lesnícke učilište. Kulturná pamiatka. Latinský nápis nad jej hlavným vchodom po slovensky znie: „Po skončení vojny medzi cisárom a Francúzmi a uzavretím mieru, pod záštitou vznešeného cisára a kráľa Františka, ja Mária, priechádzam až do Hrádku. Učím umeniu drevařstva a lesníctva. Byvam tu postavenými dŕmami mocných dobrodincov a dostala som sa tu najmä zásluhou Františka Wisnera z Morgensteru, zakladateľa“. Nad vchodom zo školského dvora je ďalší nápis: „Jita, polia boli tu dávno, teraz voľnými vedmi ríia Diano a učí sa tu mládež“.
- 7. Lesy Slovenskej republiky, š. p., Oddelený závod Liptovský Hrádok.** Spravuje lesy regiónu vo vlastníctve štátu. Výchovu, ochranu a obnovu lesných porúch zabezpečuje pomocou lesných správ Liptovská Teplička, Čierny Váh, Malúžna, Liptovská Osada a Lubochňa.

Ako vyjadrenie svojej úcty k bohatej histórii Slovenska vyhlásil LESY SR, š. p., Banská Bystrica, túto lokalitu v roku 2008 za „významné lesnícke miesto“.

Informačná tabuľa v lipovej aleji v Liptovskom Hrádku

Pamätník palatína Jozefa Palatine Jozef Monument

Tunajšie lesy bývali výsadným poľným revírom uhorských kráľov. 29. augusta 1804 tu povolal korunný princ, vnuk cisárovnej Márie Terézie a brat cisára Františka I., arciknieža Jozef Habsburský, palatín Uhorska v r. 1796 – 1847. Na pamiatku jeho pobytu postavilo hrádčocké komorské panstvo tento pamätník.

Latinský text na západnej strane pamätníka:

Serenissimo Principi IOSEPHO Hung. Reg. PALATINO 29 augusti 1804 hic Hoskova Adventus in Memoria cum Devoto Hungarie Regnum aulica Cameralis

(Jeho Vysosti kniežatu Jozefovi, palatínovi Uhorska na pamiatku jeho návštevy tu na Hoskove 29. aug. 1804 postavila s úctou Uhorskokráľovská dvorná komora.)

Nápis na južnej strane:

Illust. D. Comes de Nadasd Suse et P.A.A.L. Camerarius. Illus. Dominus comes de Végb Supremus per Reg. Hungariorum Provincialis Comissarialis Director

(Osvietený pán gróf Nadasd, komonik Jeho Vysosti. Osvietený pán gróf Végb, krajský komissariálny riaditeľ Uhorska.)

Nápis na severnej strane:

Excel: D. Comes Joan. Szapary Suse Sencutialis Supremus Aulae Praefectus Excel: D. Comes Steph. Isidabky II. Comitatum Liptoviensis et Trenchinensis Per: Sup. Comes

(Vysoko urodzený pán gróf Ján Szapary, hlavný dvorný prefekt Jeho Vysosti. Vysoko urodzený pán gróf Štefan Isidabky, veľký hlavný zupán slovnutej komitatu, Stolice Liptovskej a Trenčanskej.)

Nápis na východnej strane:

Spekt Dnus ... Emer. Pongrácz I. Cottus Liptov Subst. V. Comes Spect: Dnus Ant. Szmeccsáni I. Cottus Liptov Ord. Judium

(Urodzený pán Imrich Pongrácz, námestný podzupan slovnutej Stolice Liptovskej. Urodzený pán Anton Szmeccsáni, riadny slúžobný slovnutej Stolice Liptovskej.)

Strieku stĺpa tvorí z kameňa vytesaný ohník. V bezprostrednej blízkosti pamätného stĺpa sa do roka 1955 nachádzala murovaná horárňa, kde bol počas návštevy palatína Jozefa ubytovaný. Nad vchodom do nej bol umiestnený kamenný reliéf s nápisom:

ME JOSEFFI CHARI Hungariae Regni Palatini XXXI NAE AUGUSTI PRESENTIAE SPLENDOR ORNAT SOLENSIS

(Mia sviatočná žiara prítomnosti milovaného uhorského palatína Jozefa v deň 29. augusta robí chýrebným.)

Pamätný stĺp zrekonštruoval v roku 2008 štátny podnik LESY Slovenskej republiky, Banská Bystrica. Stĺp je chránenou súčasťou Významného lesníckeho miesta Čierny Váh.

The memorial column was restored in 2008 by the Forests of the Slovak Republic, s. e. Banská Bystrica. The column is a protected artefact within the Special Forestry Site Čierny Váh.

Informačná tabuľa pri pamätnom stĺpe na Čiernom Váhu

historickej čiernovážskej železničnej stanicičky prehovoril správca PLŽ v Múzeu liptovskej dediny v Pribyline Mário Brnický, ktorý sa pričínil o panely a exponáty čiernovážskej expozície.

V múzeu PLŽ na Čiernom Váhu, ktorého zriadenie financovali Lesy SR a realizáciu mal na starosti vedúci Lesnej správy Čierny Váh Ing. Ľudovít Pitoňák, je na výstavných paneloch okrem histórie železnice zobrazená aj história lesníctva na

Čiernom Váhu, veterná kalamita a škody, ktoré na okolitých lesoch spôsobil premnožený lykožrút. Podklady pre panely o histórii lesníctva zhromaždil Ing. Ľudovít Pitoňák, ich grafický návrh vypracoval František Bizub.

Súčasťou expozície múzea sú aj pôvodné dopravné značky a kúsok koľajnice. Expozícia sa bude rozširovať, preto privítame všetky predmety (oblečenie, legitimácie, pracovné knižky, cestovné listky, telefóny, dobové fotografie ap.) súvisiace s PLŽ, ktoré sa u pamätníkov zachovali. **F. Bizub**

Z histórie

Šírenie kresťanstva na hornom Liptove II.

Bronzovú sponu, spomínanú v predchádzajúcej časti, našiel Pavol Bizub st. na Prieslope (v sedle v nadmorskej výške 900 m) medzi Starou dolinou a Škribňovom. Tam, na mieste chránenom proti vetrom, ktoré je oslnené od východu do západu Slnka a poblíž ktorého vyviera prameň vody, bolo ideálne miesto pre pustovníu benediktínskych mníchov. V skalách vyššie je jaskyňa. V sedle sa nachádzali tri navŕšené mohyly, z nich dve sa zachovali. Z tohto miesta mali mnísi blízko na skupinu vrchov nesúcich doteraz spoločný názov Mních a z nich križovatku ciest ako na dlani.

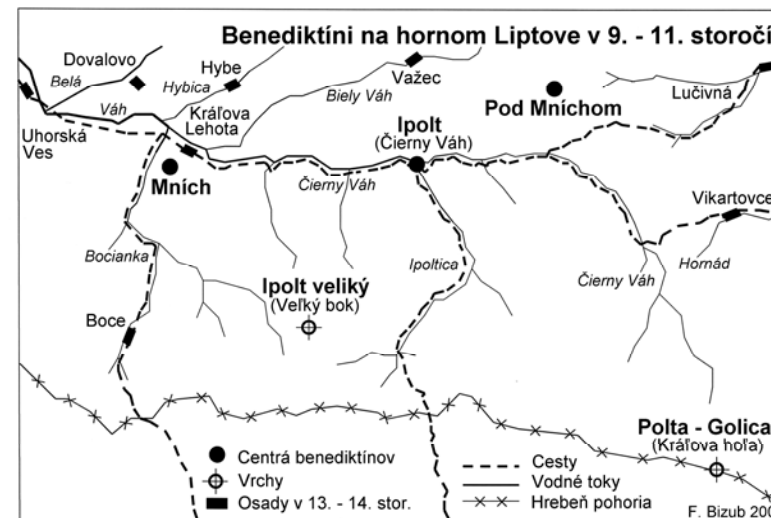

Pohľad na Prieslop zo Škribňova

V časti pohoria nad Svarínskou a Malužinskou dolinou je impozantným vrchom Veľký bok (1772 m n. m.). Jeho terajšie pomenovanie, vyplývajúce z toho, že vrch vyčnieva z boku hlavného hrebeňa pohoria, nie je prvotným. Prvá písomná zmienka o tomto vrchu je v urbári hrádockého panstva z roku 1670, kde je uvedený ako alpes (vrch) Ipolit. Aj polyhistor Matej Bel v *Notitia Hungariae novae ...*, 1735 – 1742, s. 513, ho popisuje takto: „Ipolit veľký, vrch predovšetkým pamätihodný, lebo okrem Kráľovej hole v tejto oblasti aj výškou prevyšuje ostatné ...“. Pomenovanie Ipolit (Ipolitica) má dodnes aj potok, ktorý z tohto vrchu vyviera. Osada Čierny Váh ležiaca na sútoku Ipolitice s Čiernym Váhom (741 m n. m.) sa do roku 1803 tiež volala Ipolit.

Tieto rovnaké pomenovania uviedli do života benediktíni zo Zobora, ktorí si na sútoku Ipolitice s Čiernym Váhom, v mieste kde sa stretávajú cesty cez Priehybu z Pohronia, z Liptova a zo Spiša, zriadili svoje sídlo a predpokladá sa, že tam mali kláštor. Toto miesto si vybrali preto, lebo vtedy cesta z Liptova na Spiš viedla cez

údolie Čierneho Váhu, tadiaľ je totiž priamo a najbližšie do údolia Hornádu. Benediktíni v osade Ipolit chovali hospodárske zvieratá a pestovali poľnohospodárske plodiny, z nich aj chmeľ vtedy sa považujúci za liek, čo pripomína názov neďalekej samoty Chmelienec. Vrchu, potoku a svojmu sídlu dali názov podľa sv. Hypolita (Ľudovo Ipolit), tak ako ho od benediktínov dostali Opatovce (Sv. Hypolit) pri Nitre, či mesto St. Pölten (sv. Hypolit) v dolnom Rakúsku.

V listine, ktorá popisuje hranicu štiavnického opátstva (Spišský Štiavnik), vydanú kráľom Belom VI. v roku 1260, sa píše: „Odtiaľ ide (rozumej hranica) k spomenutej západnej oblasti štítnymi vrchov v lese ku končiaru snehobielych vrchov, volaných Polta, iným menom Golica. Ide o pomenovanie Kráľovej hole (1946 m n. m.), ktorej prvý názov bol Polta a druhý mladší, Golica. Prvý názov Polta vznikol skrátením mena Hypolit, čiže Ypoli – Ipolit – Polt (a). Teda aj tento vrch pomenovali benediktíni na počesť sv. Hypolita. Názov Alpinum Kyraly (vrch Kráľa), sa nachádza až na donačnej listine kráľa Ľudovíta I. z roku 1361, ktorou daroval územie dolín Čierneho Váhu svojej poľovníckej družine z Kráľovej Lehoty. Spojením názvov Golica (hoľa) a vrch Kráľa vznikol terajší názov Kráľova hoľa.

Obidvom vrchom, Veľkému boku a Kráľovej holi, dali benediktíni, ktorí robili aj mapovanie nášho územia, pomenovanie po sv. Hypolitovi. Urobili tak zrejme preto, že sú to vrchy dominantné a je z nich veľký výhľad, najmä z Kráľovej hole, na veľkú časť Slovenska. Pohorie ako celok nebolo pomenované, názov Nižnie Tatry mu dal až v roku 1860 Dionýz Štúr.

Lokalita s názvom Pod Mnichom je na juh od Važca. Začína sa od miesta zaniknutej stredovekej osady Šoldov a ťahá sa k juhozápadu. Aj tu pôsobili benediktíni a sú úvahy, že tam stál ich kláštor. Nedokončený archeologický výskum osady Šoldov objavil len románsky kamenný kríž.

V prvej polovici 11. storočia si kočovní pohanskí Maďari podmanili Nitru a zničili slovenskú cirkevnú organizáciu. Maďari však do konca 11. storočia neobsadili severné Slovensko, ich moc na Liptov prenikala veľmi pomaly. Prerušili však spojenie misií s opátstvom v Nitre, preto postupne prestali pôsobiť aj benediktínski misionári na Liptove. Benediktíni však tu pôsobili dostatočne dlhú dobu na to, aby sa pomenovania Mních a Ipolť dostali do povedomia miestneho obyvateľstva a na listiny. Význam ich pôsobenia je najmä v tom, že na Liptov pred vyše tisíc rokmi priniesli prvé písmo, ktoré bolo slovienske a miesta ich pôsobenia boli centrami pokroku. Povzniesli vzdelanosť, umenie a hospodárstvo a ostali po nich sakrálné stavby s eremitnými patrocíniami (pustovníckymi zasväteniami), z ktorých niektoré nastupujúca uhorská cirkevná správa premenila na kostoly. Na hornom Liptove patria medzi ne kostoly Najsvätejšej Trojice na Ipolte (Čiernom Váhu), Všetkých Svätých v Hybiach, sv. Martina v Dovalove a sv. Jána Krstiteľa v Liptovskom Jáne.

Archeologické nálezy dokazujú na dnešnom území Kráľovej Lehoty už prítomnosť človeka doby bronzovej. Z obdobia lužickej kultúry (1250 – 700 rokov pred Kristom) bol v našej obci údajne v 19. storočí objavený hromadný poklad, z ktorého do svojej zbierky získal priekopník archeológie na Liptove Vojtech Majláth meč s čiaškovitou rukoväťou a honosný náramkový kruh tzv. šalgotarjanského typu.

To tiež potvrdzuje, že pri Kráľovej Lehote bola oddávna dôležitá križovatka ciest a pri nej ľudské osídlenia. Pred niekoľkými rokmi našiel Pavel Bizub st. v doline Belienec striebornú lyžicu a Dušan Lesák pri kopaní jamy pre žumpu pri rodnom dome na Ganzerke dýku. Koniec rúčky dýky je zo striebra, do ktorého sú vyryté tvary pripomínajúce stromy. Rúčku smerom k čepeli tvoria krúžky z kovu, kože a olova. Koža sa vekmi rozpadla.

Uvedené údaje sú námetom na archeologický výskum.

F. Bizub

Lyžica z Belienca

Dýka z Ganzerky

Významní rodáci a osobnosti obce

LEHOTSKÝ, Martin – evanjelický farár, náboženský spisovateľ

(*20.1.1752 Kráľova Lehota †15.4.1817 Toporec)

Narodil sa v rodine Jozefa Lehotského z vetvy Slabejovie. Manželka Mária Žofia Házyová. Študoval na gymnáziu v Kežmarku a v Bratislave, teológiu na univerzite v Erlangene. Vychovávateľ v zemianskom rode Podturňanskovcov v Liptove, potom bol druhým kazateľom v Hybiach (1778 - 1784) po boku Augustína Doležala a napokon nemecko – slovenským farárom v Toporci (od roku 1784), kde sa stal aj seniorom. Je autorom spevníka Der Gottdienende - Christ I. - III. (Levoča 1787), modlitebníka Moral für Frauenzimmer edler erziehung (Lipsko, 1. vyd. 1789, 2. vyd. 1790) a konfirmačnej príručky Konfirmationsunterricht (1813).

Mal 10 synov a 1 dcéru. Ferdinand bol kapitánom, Anton (*1796 †?) poručikom v Saračane v Krašovskej stolici, František (*1800 †?) rovnako honvédske poručikom v Saračane. Títo bratia spolu so štvrtým bratom Eugenom (*1803 †?) požiadali v roku 1833 o potvrdenie svojho zemianskeho pôvodu Liptovskú stolicu.

LEHOTSKÝ, Martin - lesník

(*18.1.1890 Kráľova Lehota – †24.3.1978 ?)

Absolvent Lesníckej školy v Liptovskom Hrádku. Celý svoj život pôsobil ako horár, vedúci poľesia v Tatranskej Lomnici a na Štrbskom Plese. Svojou odbornou lesníckou prácou zanechal trvalé stopy v lesoch od Belanského potoka pod Kriváňom až po Mengusovskú dolinu.

Ako horár a vášnivý poľovník sa zaslúžil o skvalitnenie genofondu srnčej zveri a o uchovanie a ochranu kamzičej zveri, hlucháňov a tetovov vo Vysokých Tatrách. Prínosná je aj jeho činnosť spojená s budovaním turistických chodníkov a s rozvojom meteorologickej služby na Štrbskom Plese a následne okolo vodnej nádrže Liptovská Mara. Veľký včelín mal v Kráľovej Lehote na Vŕškach.

V jeho diele a stopách pokračoval syn Tibor Lehotský (*12.4.1921 †11.3.2000), poľovník, maliar poľovníckych motívov a fotograf prírody. Tradíciu rodu Martina Lehotského zachováva a rozvíja vnuk PaedDr. Tibor Lehotský (*10.1.1956) – aktívny poľovník, v Liptove uznávaný majiteľ poľovného plemena bavorský farbiar.

LEHOTSKÝ, Matej – katolícky farár, ovocinár

Po absolvovaní teologických štúdií v generálnom seminári bol 24. 4. 1765 vysvätený za kňaza.

Kaplán v Levároch, od roku 1770 administrátor v Holíči. Neskoršie pôsobil ako farár v Liptovskom Ondreji.

Medzi farníkmi propagoval ovocinárstvo a včelárstvo, učil štepiť ovocné stromy. Vo farskej záhrade v Liptovskom Ondreji si zriadil skleníky, v ktorých pestoval vyše 100 druhov ruží. Stal sa takým známym pestovateľom, že jeho ruže si objednal aj panovník, čo sa v tom čase považovalo za mimoriadnu česť.

Bi

Pamätníky, pamätné tabule, kaplnky a kríže**Reliéf osady Svarín**

Drevený reliéf, označujúci osadu Svarín, je pred budovou bývalého Školského lesného závodu (lesný závod zanikol v r. 2004), ktorého zamestnanci ho asi pred 10 rokmi zhotovili.

Kaplnka sv. Huberta vo Svaríne

Kaplnku sv. Huberta vo Svaríne, dielo akademického sochára Ladislava Beráka, ktorý žije v Žiline, ale tvorí aj na svojej chate vo Svaríne, slávnostne odhalili v piatok 26. 9. 1997.

Kaplnka sv. Huberta**Pomník padlých v SNP**

Bronzová plastika kaplnky je umiestnená na skalnom výbežku na priestranstve vedľa severnej strany budovy bývalého Školského lesného závodu. Zobrazuje, ako raz, keď sv. Hubert so psom na Veľký piatok poľoval, uzel veľkého jeleňa, ktorému sa týčil medzi parohami kríž. Zároveň ho nadprirodzený hlas vyzýval, aby sa zriekol svetských záľub. O dva roky neskôr odovdel. Utiahol sa do lesa, kde predtým videl jeleňa s krížom, a tam robil pokánie. Táto legenda spôsobila, že poľovníci a lesníci si zvolili sv. Huberta za svojho patróna.

Kaplnka sv. Huberta vo Svaríne bola postavená na počesť a na spomienku na tých, ktorí v okolitých hlbokých lesoch zanechali svoje životy.

Pomník padlých v Slovenskom národnom povstaní (SNP) vo Svaríne

Vo Svaríne je päť hrobov povstalcov padlých v SNP. V mieste, kde sa nachádzali tri z týchto hrobov, bol postavený v 60. rokoch 20. storočia pomník. Neskôršie pomník preložil osadný výbor za pomoci lesníckej školy na nové miesto do svahu vedľa cesty. Pomník obklopený drevenou ohrádkou je v tvare malej betónovej mohyly a má na vrchole kovovú prilbu slovenského vojaka. Na kovovej tabuľke je vygravírovaný text: „*Trom slovenským hrdinom padlým za našu slobodu*“.

Drevený kríž vo Svaríne**Kríž zo Svarína
v skanzene v Pribyline****Vysvätenie nového kríža
vo Svaríne na jar 1998**

kríž, navrhnutý sochárom Ladislavom Berákom. Posvätili ho na jar 1998 hybský rkat. farár Karol Pôbiš a kráľovolehotský ev. farár Pavel Plachtinský.

V osade Svarín žilo podľa kanonickej vizitácie z roku 1825 spolu 76 ľudí, z nich 52 katolíkov a 16 evanjelikov. Už vtedy tam stál drevený kríž, ktorý dal postaviť hrádocký lesný úrad. Tento drevený kríž bol premiestnený do Múzea liptovskej dediny (skanzenu) v Pribyline a po zrekonštruovaní osadený pred vchodovou bránou do svätomarského kostola.

Ako náhradu zhotovili pracovníci Školského lesného závodu vo Svaríne nový drevený

F. Bizub**Spoločenská rubrika****II. štvrťrok 2009**

Narodili sa: Adam Ilavský 7.4.2009, Richard Didek 18.6.2009

Uzavreli manželstvo:

Katarína Ďuricová a Slavomír Kováč 4.4.2009 v Liptovskom Hrádku

Dana Lehotská a Stanislav Strelecký 20.6.2009 v ev. kostole v Kráľovej Lehote

Jubileá: 50 rokov Soňa Ďuricová 2.4.1959, Dana Koreňová 27.4.1959

Miroslav Frtús 30.5.1959

55 rokov Marta Ďuricová 12.5.1954, Milan Rajniak 4.6.1954

60 rokov Ružena Čellárová 1.5.1949, Magdaléna Mešková 1.5.1949

Jaroslav Lehotský, č. d. 270, 12.5.1949

Jozef Lesák 14.6.1949

65 rokov Jarmila Jurášová 8.4.1944, Daniel Kunaj 23.4.1944

75 rokov Štefan Kunaj 9.5.1934

80 rokov Anna Medvedíková 2.4.1929, Blažena Šmihulová 20.4.1929

Zomreli: Anna Božíková – 49 ročná 9.4.2009, Emília Štetková – 68 ročná 14.4.2009

Vlasta Mrlianová – 81 ročná 7.5.2009, Anna Juríková – 89 ročná 3.6.2009

Oľga Glejdurová – 56 ročná 4.6.2009

K R Á Ľ O V A L E H O T A , obecný časopis. Vychádza štvrťročne. Vydáva Obecný úrad Kráľova Lehota. Redakčná rada: Ing. Jozef Cerovský, Milan Lehotský, Jozef Lesák, Vladimír Kapríni. Redaktor a grafická úprava: František Bizub, 032 33 Kráľova Lehota 164, tel.: 0907 652406, e-mail: bizubf@mag-net.sk. Tlač: REPROservis - DTP štúdio Liptovský Mikuláš. Náklad: 230 kusov.